

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗАПОВЕД

№ РД 09 - 834/19.05.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация по професията

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия код **542010 Десенатор на текстил**, специалност код **5420102 Компютърно проектиране и десениране на плетени плоски изделия** от професионално направление код **542 Производство на текстил, облекло, обувки и кожени изделия**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	542	ПРОИЗВОДСТВО НА ТЕКСТИЛ, ОБЛЕКЛО, ОБУВКИ И КОЖЕНИ ИЗДЕЛИЯ
Професия	542010	ДЕСЕНАТОР НА ТЕКСТИЛ
Специалност	5420102	КОМПЮТЪРНО ПРОЕКТИРАНЕ И ДЕСЕНИРАНЕ НА ПЛЕТЕНИ ПЛОЩНИ ИЗДЕЛИЯ

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 834/19.05.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **542010 Десенатор на текстил**, специалност **5420102 Компютърно проектиране и десениране на плетени площни изделия**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация (Наредба № 17 от 12.12.2006 г. за придобиване на квалификация по професия **Десенатор на текстил**, изд. ДВ, бр. 20 от 06.03.2007 г.).

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
  - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
  - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
  - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
  - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
  - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
  - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Проектиране на цветно-структурен десен за горно детско облекло, предназначен за изработване на линейна плетачна машина

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Съдържание на трудов договор.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Опишете и изобразете графично и други варианти на плетки, които могат да се изработват на линейна плетачна машина.

Дидактически материали: Схема на линейна плетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума, мостри (плетен плат) и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали, технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	6
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	7
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	10
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на даден програмен продукт.	11
6. Показва знания по чужд език.	3
7. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Знае правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

**Изпитна тема № 2: Проектиране на цветно-структурен десен,
предназначен за изработване на плоскоплетачна машина**

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Контролингът – необходимост във всяка фирма.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Опишете особеностите и изобразете графично избран от вас десен, предназначен за изработване на плоскоплетачна машина и подходящ за горно дамско облекло.
Предложете вариант на елементи, участващи при ценообразуването на продукцията в плетачното производство.

Дидактически материали: Схема на плоскоплетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композиция на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на използвания програмен продукт.	10
6. Показва знания по чужд език.	3
7. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Проектиране на цветно-структурен десен за горно мъжко облекло, предназначен за изработване на плоскоплетачна машина

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Организация на производствения процес.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Предложете вариант на технологична карта за плетене на площно изделие.

Дидактически материали: Схема на плоскоплетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали, технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на използвания програмен продукт.	10
6. Показва знания по чужд език.	3
7. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и готовото изделие.	5
8. Показва знания за икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Проектиране на релефен десен за горно детско облекло, предназначен за изработване на кръглоплетачна машина с голям диаметър

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Закон за търсенето и закон за предлагането.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Разработете примерна карта за анализ на мостра.

Дидактически материали: Схема на кръглоплетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума, мостри (плетен плат) и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на ползвания програмен продукт.	10
6. Показва знания по чужд език.	3
7. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и готовото изделие.	5
8. Показва знания за икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Проектиране на релефен десен за горно дамско облекло, предназначен за изработване на кръглоплетачна машина с голям диаметър

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Съвременни подходи на управлението.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Опишете технологичния процес на плетенето за група плетени изделия според изучената класификация.

Дидактически материали: Схема на кръглоплетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена, съобразена с възможностите на ползания програмен продукт.	10
6. Показва знания по чужд език.	3
7. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и готовото изделие.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Проектиране на релефен десен за горно мъжко облекло, предназначен за изработване на кръглоплетачна машина с голям диаметър

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Нормиране на труда.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Разработете примерна карта за анализ на мостра.

Дидактически материали: Схема на кръглоплетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композиция на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на използвания програмен продукт.	10
6. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Проектиране на релефен десен за галантерийно изделие, предназначен за изработване на хекел-машини

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Структура на работната заплата.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Опишете технологичния процес на плетене за група плетени изделия, според изучената класификация.

Дидактически материали: Схема на хекел-машина, мрежна хартия, цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на ползвания програмен продукт.	10
6. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Проектиране на цветно-релефен десен за горно детско облекло, предназначен за изработване на кръглоплетачни машини с голям диаметър

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Нормиране на труда.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

Примерна приложна задача/казус: Предложете вариант на технологична карта за плетене на площно изделие, предназначено за горно детско облекло.

Дидактически материали: Схема на кръглоплетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума, мостри (плетен плат) и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на използвания програмен продукт.	10
6. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Проектиране на цветно-релефен десен за горно дамско облекло, предназначен за изработване на кръглоплетачни машини с голям диаметър

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Структура на работната заплата.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Назовете видове мотиви за плетива, подходящи за горно дамско облекло.

Дидактически материали: Схема на кръглоплетачна машина, мрежна хартия, цветни моливи и гума, мостри (плетен плат) и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на използвания програмен продукт.	10
6. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Проектиране на цветно-релефен десен, предназначен за изработване на галантерийно изделие с използване на хекел-машина

- **План-тезис:**
- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Цени и ценообразуване.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Предложете вариант на технологична карта за плетене на площно изделие, предназначено за изработване на галантерийно изделие по избор.

Дидактически материали: Схема на хекел-машина, мрежна хартия, цветни моливи, гума, мостри (плетен плат) и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтора.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на използвания програмен продукт.	10
6. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Проектиране на детски чорапни изделия, изработени на едноцилиндров чорапен автомат

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Устройство, изисквания и конструктивни особености на машината.
- Мостриращи възможности на машината.
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Проектиране на десена с наличен програмен продукт.
- Методи за изпитване на текстилните материали, подходящи за десена.
- Суровини и материали в плетачното производство на чужд език (по избор).
- Качество на продукцията.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Назовете бримкообразуващите елементи на едноцилиндров чорапен автомат.

Дидактически материали: Схема на едноцилиндров чорапен автомат, мрежна хартия, цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва устройството и действието на машината.	5
3. Прилага мострените възможности на машината при проектирането на десена.	5
4. Изобразява плетката в графичен вид. Разработва композицията на повтор.	14
5. Описва последователността на етапите на проектиране на десена съобразно възможностите на ползвания програмен продукт.	10
6. Посочва подходящи методи на изпитвания на материалите и на готовото изделие.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Показва знания по икономически и трудово-правни въпроси.	3
9. Описва правилата за безопасна работа и изискванията за здравословни условия на труд.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Проектиране на цветнопечатан десен, предназначен за изработване на горно детско спално бельо

- **План-тезис:**
- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Композиция на десена (основни понятия и последователност на действията при изграждане на композицията).
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Описание на възможностите и последователността на действията при проектиране на десен.
- Работа с програмен продукт, уточнен в изпитния билет.
- Суровини и материали на чужд език (по избор).
- Организация на производствения процес.
- Изпитване на текстилни суровини и материали.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Опишете конкретните етапи на работа при художественото оформление на плетивата чрез печатане.

Дидактически материали: Схема на плоскочечатна машина (машина за филмов печат с плоски шаблони), мостри (плетен плат), цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва машините и процесите при багрено и печатането, и процеса на реализиране на проекта – рапортирането на създадената рисунка и цветоотделянето на оригинала от рапортния проект.	5
3. Познава видовете повтори и начина на печатане. Избира подходящия начин за печатане на даден десен.	5
4. Обяснява свойствата и приложенията на плетките.	14
5. Описва композиционното построение на повтора според теорията на композицията. Познава използвания приложен програмен продукт.	10
6. Изброява подходящите видове текстилни изпитвания.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Обяснява организацията на производствения процес.	3
9. Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при печатане на текстил.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Проектиране на цветнопечатан десен, предназначен за изработване за ежедневно дамско облекло

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Композиция на десена (основни понятия и последователност на действията при изграждане на композицията).
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Работа с програмен продукт, уточнен в изпитния билет.
- Описание на възможностите и последователността на действията при проектиране на десен.
- Суровини и материали на чужд език (по избор).
- Качество на продукцията.
- Изпитване на текстилни суровини.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Анализирайте особеностите на директното печатане и печатането чрез разяждане. Направете избор на метод за изработване на плетен плат за ежедневно дамско облекло. Обосновайте избора си.

Дидактически материали: Схеми и мостри (плетен плат), цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва машините и процесите при багренето и печатането, и процеса на реализиране на проекта – рапортирането на създадената рисунка и цветоотделянето на оригинала от рапортния проект.	5
3. Познава видовете повтори и начина на печатане. Избира подходящия начин за печатане на десена.	5
4. Обяснява свойствата и приложенията на плетките.	14
5. Описва композиционното построение на повтора според теорията на композицията. Познава използвания приложен програмен продукт.	10
6. Изброява подходящите видове текстилни изпитвания.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Обяснява организацията на производствения процес.	3
9. Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при печатане на текстил.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Проектиране на цветнопечатан десен, предназначен за изработване на мъжка пижама

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Композиция на десена (основни понятия и последователност на действията при изграждане на композицията).
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Работа с програмен продукт, уточнен в изпитния билет.
- Описание на възможностите и последователността на действията при проектиране на десен.
- Суровини и материали на чужд език (по избор).
- Съвременни подходи на управление.
- Изпитване на текстилни суровини.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Сравнете особеностите на различните видове композиции за печатни десени. Направете избор на композиция, подходяща за мъжка пижама. Обосновете избора си.

Дидактически материали: Схеми и мостри (плетен плат), цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва машините и процесите при багрнето и печатането, и процеса на реализиране на проекта – рапортирането на създадената рисунка и цветоотделянето на оригинала от рапортния проект.	5
3. Познава видовете повтори и начина на печатане. Избира подходящия начин за печатане на десена.	5
4. Обяснява свойствата и приложенията на плетките.	14
5. Описва композиционното построение на повтора според теорията на композицията. Познава използвания приложен програмен продукт.	10
6. Изброява подходящите видове текстилни изпитвания.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Обяснява организацията на производствения процес.	3
9. Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при печатане на текстил.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: Проектиране на цветнопечатан десен, предназначен за изработване на изделие за бита

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Композиция на десена (основни понятия и последователност при изграждане на композицията).
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Работа с програмен продукт, уточнен в изпитния билет.
- Описание на възможностите и последователността на действията при проектиране на десен.
- Суровини и материали на чужд език (по избор).
- Методи на мениджмънт.
- Изпитване на текстилни суровини.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Обосновете избора на композицията и метода на печатане за плетен плат, предназначен за завеси.

Дидактически материали: Схеми и мостри (плетен плат), цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва машините и процесите при багрено и печатането, и процеса на реализиране на проекта – рапортирането на създадената рисунка и цветоотделянето на оригинала от рапортния проект.	5
3. Познава видовете повтори и начина на печатане. Избира подходящия начин за печатане на десена.	5
4. Обяснява свойствата и приложенията на плетките.	14
5. Описва композиционното построение на повтора според теорията на композицията. Познава използвания приложен програмен продукт.	10
6. Изброява подходящите видове текстилни изпитвания.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Обяснява организацията на производствения процес.	3
9. Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при печатане на текстил.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: Проектиране на цветнопечатан десен, предназначен за изработване за изделие – допълнение към облеклото (шапки, шалове)

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Композиция на десена (основни понятия и последователност при изграждане на композицията).
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Работа с програмен продукт, уточнен в изпитния билет.
- Описание на възможностите и последователността на действията при проектиране на десен.
- Суровини и материали на чужд език (по избор).
- Нормиране на труда.
- Изпитване на текстилни суровини.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Опишете етапите на работа при художественото оформление на плетивата чрез печатане.

Дидактически материали: Схема на плоскопечатна машина, цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва машините и процесите при багрено и печатането, и процеса на реализиране на проекта – рапортирането на създадената рисунка и цветоотделянето на оригинала от рапортния проект.	5
3. Познава видовете повтори и начина на печатане. Избира подходящия начин за печатане на десена.	5
4. Обяснява свойствата и приложенията на плетките.	14
5. Описва композиционното построение на повтора според теорията на композицията. Познава използвания приложен програмен продукт.	10
6. Изброява подходящите видове текстилни изпитвания.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Обяснява организацията на производствения процес.	3
9. Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при печатане на текстил.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Проектиране на печатан десен, предназначен за изработване на изделие – допълнение към облеклото (ръкавици, дантели)

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Композиция на десена (основни понятия и последователност при изграждане на композицията).
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Работа с програмен продукт, уточнен в изпитния билет.
- Описание на възможностите и последователността на действията при проектиране на десен.
- Суровини и материали на чужд език (по избор).
- Структура на работната заплата.
- Изпитване на текстилни суровини.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Сравнете особеностите на различните видове композиции за печатни десени. Направете подходящ избор на композиция за изделие – допълнение към облеклото.

Дидактически материали: Схема на плоскопечатна машина, цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва машините и процесите при багрено и печатането, и процеса на реализиране на проекта – рапортирането на създадената рисунка и цветоотделянето на оригинала от рапортния проект.	5
3. Познава видовете повтори и начина на печатане. Избира подходящия начин за печатане на десена.	5
4. Обяснява свойствата и проложенията на плетките.	14
5. Описва композиционното построение на повтора според теорията на композицията. Познава използвания приложен програмен продукт.	10
6. Изброява подходящите видове текстилни изпитвания.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Обяснява организацията на производствения процес.	3
9. Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при печатане на текстил.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Проектиране на печатан десен, предназначен за изработване на детско спално бельо

План-тезис:

- Текстилни материали, подходящи за осъществяване на десена – свойства.
- Композиция на десена (основни понятия и последователност при изграждане на композицията).
- Избор на плетка за изпълнение на десена – свойства и графично изображение.
- Работа с програмен продукт, уточнен в изпитния билет.
- Описание на възможностите и последователността на действията при проектиране на десен.
- Суровини и материали на чужд език (по избор).
- Методи на мениджмънт.
- Изпитване на текстилни суровини.
- Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.

Примерна приложна задача/казус: Конкретизирайте етапите на художественото оформление на плетивата, предназначени за детско спално бельо, декорирани чрез печатане.

Дидактически материали: Схема на плоскочечатна машина, цветни моливи, гума и др.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18:	Максимален брой точки
1. Познава текстилните материали и технологичните им свойства и прави подходящ избор за конкретното изделие.	3
2. Описва машините и процесите при багренето и печатането, и процеса на реализиране на проекта – рапортирането на създадената рисунка и цветоотделянето на оригинала от рапортния проект.	5
3. Познава видовете повтори и начина на печатане. Избира подходящия начин за печатане на десена.	5
4. Обяснява свойствата и проложенията на плетките.	14
5. Описва композиционното построение на повтора според теорията на композицията. Познава използвания приложен програмен продукт.	10
6. Изброява подходящите видове текстилни изпитвания.	3
7. Показва знания по чужд език.	5
8. Обяснява организацията на производствения процес.	3
9. Познава правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда при печатане на текстил.	2
10. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика на професията и специалността се състои в проектиране на десен за плетено изделие с различно предназначение с помощта на подходящ програмен продукт, при спазване на законите на композицията и изискванията за оригиналност и естетика.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита – дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

2. Критерии за оценяване

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, разработва показатели по критериите, определени в таблицата.

Пример:

№	КРИТЕРИИ	ПОКАЗАТЕЛИ	Максимален брой точки	Тест
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда. <i>Забележка: Този критерий няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб (2).</i>	<i>1.1. Избира и използва правилно лични предпазни средства; 1.2. Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, и реагира по подходящ начин; 1.3. Съобразява дейността си с изискванията за опазване на околната среда.</i>		да/не

2.	Ефективна организация на работното място.	2.1. Подготвя и поддържа чисто работното място; 2.2. Спазва технологичната и трудовата дисциплина.	5 5	10
3.	Разчита, подбира и ползва технологична документация, необходима при подготовката и проектирането на десена.	3.1. Проявява съобразителност при избора на началните параметри в бъдещата композиция; 3.2. Съобразява и подбира необходимата справочна литература.	5 5	10
4	Изработва проекта.	4.1. Спазва изискванията за композиция и подбира подходящи цветови комбинации; 4.2. Познава използвания приложен програмен продукт; 4.3. Описва машини и процеси в багрето и печатането; 4.4. Може да презентира и обоснова да защити проекта.	10 10 5 15	40
Общ брой точки			60	

Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията **Десенатор на текстил**.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всяко изпитно задание е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Георгиева, С. Текстилно материалознание. Техника, 1991.
2. Вангелов, В. Процеси и машини в чорапното производство. Техника, 1988.
3. Хараламбос, А. Проектиране на плетива. Техника, 2001.
4. Митова, Б., и кол. Изпитване на текстилните материали. Техника, 1987.
5. Миленкова, А. Здравословни и безопасни условия на труд. Нови знания, 2001.
6. Топалов, К. и кол. Процеси и машини в багрилното и печатното производство. Техника, 1989.
7. Тодоров, К. Предприемачество и мениджмънт. Мартилен, 2006.

VII. АВТОР

Галя Ангелова Петрова – Професионална гимназия по облекло “Недка Иван Лазарова”,
гр. Русе

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професията 542010 Десенатор на текстил

**специалността 5420102 Компютърно проектиране и десениране на плетени
площни изделия**

Изпитен билет №.....

Изпитна тема: .....

(изписва се точното наименование на темата)

План-тезис: .....

.....

.....

Приложна задача:

.....

Описание на дидактическите материали: .....

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия)

(подпис)

(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

**по професията 542010 Десенатор на текстил
специалността 5420102 Компютърно проектиране и десениране на плетени
плотни изделия**

Индивидуално практическо задание №.....

На ученика/обучавания .....

(трите имена на ученика/обучавания)

от .....клас/курс,

начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита: .....

1. Да се .....

(вписва се темата на изпитното задание)

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:

.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)